

OVER LANDEN EN VOLKEN EN X TOT ONEINDIG

Serie Dominicus en de orde van de feniks

Ook ik was 12 en dat is al lang geleden, maar in mijn herinnering niet eens zo lang, zodat ik er nog veel van weet. Ik herinner me dat ik voor het eerst naar mijn nieuwe school fietste met mijn vader. Zes kilometer was het. Later zou ik nog een tweede keer van school wisselen toen werden het er twaalf. 24 kilometer heen en terug.

Zo'n nieuwe school heeft net als in de verhalen van Harry Potter iets magisch. Ik herinner me trappen omhoog en omlaag, eindeloze gangen. Leerlingen uit hogere klassen als reuzen. Veel gedrang waarin je je staande moest weten te houden. Deuren van lokalen die opengingen en dan viel je met z'n allen haast naar binnen. Allemaal over elkaar. Een aula zo propvol dat je dacht dat je nergens meer was, zo klein. Een nieuw begin van jaren waarin je eerst nog tegen iedereen opkeek terwijl andere beginners later weer kleiner zijn dan jij. Net als in groep 8 op de basisschool.

Er is een bioloog Midas Dekkers - misschien hebben jullie ook wel biologie - die die middelbare schoolleeftijd vergelijkt met een rups die uit een cocon komt. Hij zegt 'je zult het zien we zijn net dieren'. Zo gebeurt het straks ook jou: je sluit je eerst een beetje op in een slakkenhuis, een cocon en heel langzaam kruip of barst je eruit. Hopelijk met veel nieuwe talenten en kleuren. Wie weet word je nog een echte vlinder.

Ik herinner me de rector die voor de ingang stond en alle kinderen een hand gaf. Dat leek hartelijk maar hij kneep zo hard dat ik het nog voel. Ik dacht: bij die man blijft ik uit de buurt. Mijn gymleraar, die nooit iets wilde doen aan hardlopen of verspringen waar ik goed in was, en dan had ik toch maar weer een 6 voor gym omdat ik van basketbal zenuwachtig werd.

Hoeveel aardiger was mijn wiskundeleraar, die terwijl ik van wiskunde wel iets maar niet heel veel terecht bracht, zei: maar jij bent goed in talen. Ga naar een school waar je daar zoveel mogelijk van kunt doen. En zo leerde ik Engels en Frans, en Latijn en Grieks en later nog Hebreeuws. En van wiskunde onthield ik vooral het getal Pi en de uitdrukking X tot oneindig omdat die me voorgoed deden beseffen dat ook in het getal geheimen schuilen die met het onzegbare te maken hebben. Het zat er al vroeg in. En hoezeer ik ook van talen hield, leerde ik dat je niet alles met woorden kunt zeggen en ook niet met cijfers. Dat er dingen zijn waar niemand bij kan.

Een gebeurtenis uit de brugklas ben ik nooit vergeten. Het was het afscheid van meneer Kick. Die ik niet eens zo goed kende want er was nog echt afstand tussen leerlingen en de leraar. Meneer Kick, die in de laatste les achter zijn bureau vandaan kwam en midden tussen onze tafeltjes kwam staan. Hij vertelde dat hij 65 was en met pensioen zo gaan. En ja we vonden hem ook best oud en ik zie hem zo nog voor me. Dat hij altijd met plezier had lesgegeven en een mooie tijd had gehad zei hij en ook dat wij nog net begonnen.

Maar het mooiste wat hij zei was dit: dat we maar goed ons best moesten blijven doen, maar dat we het niet erg moesten vinden als we niet alles zouden onthouden. Ik weet het nog, want ik vond het ook best veel. Hij zei dat je je als leraar ook wel eens afvroeg of alles nou even nodig was, wat ik troostrijk vond. En toen zei hij dit: ik zou jullie nog iets willen zeggen. Dat je alles mag vergeten, als je maar een ding uit mijn lessen onthoudt: dat er heel veel landen zijn en heel veel volken en talen en verschillen. Dat er mensen zijn die heel veel hebben en die niets hebben. En dat we met al die mensen in 1 wereld leven. Als je dat zou onthouden, zei hij, dan neem ik afscheid met een gerust hart. Ik haalde later bij een andere leraar nog eens een 3 voor moessons en passaten, maar dat van al die landen vergat ik nooit. En die meneer Kick – heel gek is dat - ook niet, die in een paar zinnen gezegd had waarom hij zijn hele leven aardrijkskunde gegeven en bij ons iets op gang had gebracht, een vraag: wie je zelf zult zijn in die grote wereld, veel groter dan jij of ik.

Jullie kozen allemaal een verhaal dat ook groter is dan je eigen wereld alleen. Het verhaal van Johannes de dooper dat vertelt het hoe er mensen zijn die vermoord worden als ze een andere mening hebben dan de regering. Dat dat nog gebeurt - kijk maar naar Amnesty International.

De Barmhartige Samaritaan over de zorg voor een ander en dat iemand waar iedereen kwaad van spreekt soms een betere helper is dan jij. Uit onverwachte hoek. Wie was de naaste van die gewonde man zei Jezus. En die wetsgeleerde, die dan haast niet gezegd krijgt dat dat een Samaritaan was.

Of de Ark van Noach. Over mensen die er een puinhoop van maken en bijna gaat alles mis. En dat dan toch die ark er is waardoor het leven weer verder kan gaan. De natuur met alle dieren en planten en mensen behouden blijven. Of Kain en Abel. Alles goed in het paradijs. Alles op zijn plaats en dan doodt er een zijn eigen broer. Vroni zei het mooi. Je hebt allemaal wel eens moeite met iemand, of je bent eens jaloers, maar je zou elkaar toch nooit echt iets willen aandoen. En uiteindelijk gaan al die verhalen natuurlijk niet alleen over thuis maar dat we in de hele wereld elkaars broers en zussen zijn, met de hele natuur daaromheen.

Wie bouwt hier een Ark. Het is het kinderspeelgoed in iedere peuterspeelzaal, of die christelijk is of niet. Het is het spel dat ons allemaal verbindt. Mensen en dieren veilig in die ark te stoppen – we leren het allemaal, maar dan.

Eigenlijk is het vandaag misschien dus wel een oefening om ons allemaal af te vragen wat we van alle verhalen die we hoorden onthouden willen. Alleen van de mooie, of ook van die waarin het mis gaat zoals jullie gekozen hebben. Ook jullie zeiden dat het soms nog moeilijk kiezen is want er zijn er misschien wel meer dan 1 om te vertellen in deze viering die stamt van de joodse Bar Mitswa voor de jongens, of Bat Mitswa voor de meisjes. Het is de dag waarop je oud genoeg bent om leerling te worden niet alleen van school, maar van al die verhalen, die ze ook wel het grote verhaal noemen, van het leven. Het verhaal van god en mensen dat groter is dan wij maar waar we zelf ook in voorkomen. Zelf deel van zijn. In die verhalen vol goed en ook kwaad. Vol spanning over hoe het dan nog verder gaat. Vol vragen, hoe dan het goede te behouden. Zeker niet makkelijk. Het leven behoeden zoals God ons behoeden wil. Daarover gaan die grote verhalen die misschien wel belangrijker zijn om te onthouden dan een heleboel wat je op school leert. Omdat ze over het hele leven gaan en hoe je er voor elkaar kunt zijn. Dat we het kwaad niet altijd kunnen voorkomen maar wel ons best doen elkaar tot zegen te zijn. Dat zijn grote vragen maar hier zeggen we dat je het niet alleen hoeft te doen. Dat je je in Gods hand weten mag. In grotere dan de onze. En dat we samen kunnen groeien. In lengte, zo zul je nog merken. maar ook in menszijn. En dat hangt niet alleen van je cijfers af, zeg ik er maar bij.

En afscheid nemen van de lagere? vroeg ik jullie niet zonder eigenbelang omdat ik zelf afscheid moet nemen straks. Wat een verschillende antwoorden. Ik had het helemaal gehad op het laatst, zei een van jullie. Tijd voor iets anders. Die directeur die zo vervelend was. En dat er op het laatst alleen nog maar getekend werd! We hebben wel gelachen en dat hielp. En dat het "soms wel emotioneel" was, die was er ook bij maar met sommigen spreken we gelukkig nog af". En: dat het ook leuk is iets nieuws te beginnen. Een hele troost ook voor mij.

Een paar dingen om jullie toe te wensen tot besluit. Dat je veel talen zult spreken waardoor je met andere mensen zult kunnen praten, ook wie je vreemd zijn. Dat je natuurkunde zult leren waardoor je weet hoe groot en bijzonder de wereld is. Dat je - al breekt je de paniek wel eens uit - zult onthouden dat er ook onder de getallen zijn die ons verstand te boven gaan zoals X tot Oneindig. Of Pi. Dat je weet dat je nooit alles zult kunnen begrijpen en dat dat ook niet hoeft. Dat juist dat het leven mooi maakt met oneindig veel mensen en oneindig veel dieren. En dat net zoals bij Harry Potter en de Orde van de Feniks de donkere kanten ook in jouw eigen leven niet het laatste woord zullen hebben. En misschien is dat wel een reden hier ook te blijven terugkomen. Ook als je even bent weggeweest. Om te weten dat we allemaal kleine schakels zijn maar belangrijk, allemaal, in een wonderlijk en magisch groot geheel, waar je ieder op je eigen manier aan bijdragen kan. Niet meer en niet minder en dat dat prachtig is.

Juut Meijer